

Manipulación e liberación segura de tartarugas mariñas

Manual de Boas Prácticas

Pesqueira de palangre de superficie en augas de ICCAT

Novembro 2022

FIP BLUES

en ruta á sustentabilidade pesqueira do
palangre de superficie

Ilustración 1

Actividade cofinanciada por

Contexto

Estímase que cada ano se capturan de forma accidental miles de tartarugas mariñas nas pesqueiras de ICCAT, algo do que a frota é consciente e trata de evitar/minimizar nas súas operacións diárias. Así vén facendo desde hai anos, incluíndo a organización de obradoiros formativos en boas prácticas para a liberación de tartarugas.

Actuar

En caso de captura accidental, as tartarugas son moi vulnerables a sofrer danos fatais nos órganos (principalmente os pulmóns) e a cabeza. Por iso, é fundamental fazer todo o posible para non danalas e que estean en boas condicións para asegurar a súa supervivencia unha vez devoltas ao mar.

Compromiso sectorial

A frota que integra FIPBLUES accredita na sustentabilidade da pesqueira e por iso se esforza constantemente en evitar a captura accidental e a mortalidade das tartarugas en caso de interacción, de acordo coas recomendacións de ICCAT, FAO, CIT e a lexislación sectorial estatal.

O manual

Está dirixido aos mariñeiros de FIPBLUES. Presenta contidos educativos e un protocolo de boas prácticas para manipular a tartaruga e a arte de maneira axeitada, para liberala no mellor estado biolóxico e así reducir o risco de mortalidade postliberación. Naturalmente, mantendo sempre a seguridade da tripulación.

Interacción entre tartarugas mariñas e o palangre de superficie

Pola súa ecoloxía e hábitos alimentarios as tartarugas mariñas poden interactuar co palangre e, por tanto, dar lugar a capturas accidentais.

Os efectos negativos deste "bycatch" sobre as poboacións de tartarugas mariñas derivan da elevada idade de madurez e das baixas taxas de reproducción desta orde zoolóxica.

Na área de ICCAT viven 6 especies de tartarugas mariñas, todas protexidas. Estímase que as interaccións anuais do conxunto de todas as frotas oscilarían entre 18.708-25.731 (SCRS/2016/125). A maioría das interaccións co palangre danse con dúas especies: a tartaruga mariña común e a tartaruga de coiro.

En caso de captura accidental, esta pode producirse por varios motivos: por quedar enredadas no propio palangre, por enganche do anzol na boca ao tragar o engado e por enganche externo nunha aleta ou no corpo e/ou na coiraza ou cuncha.

Ilustración 2

Ao ficaren as aletas constrinxidas polas liñas e cabos, ao quedar enleadas no corpo, na cuncha ou na propia boca, poderíanse causar feridas de carácter severo ao animal que deben ser tratadas de modo correcto e coa debida manipulación antes de ser devolto ao mar.

Estímase que a captura accidental ocorre en profundidades de calado do aparello menores de 60 m aínda que varía segundo a especie. As interaccións son variables segundo a área de pesca e a estación do ano.

Estímase que as tartarugas están vivas no 99% das interaccións, polo que se aplican as melhores prácticas de manipulación e son liberadas rápidamente co menor dano posible, poden sobrevivir unha vez devoltas ao mar.

Protección das tartarugas mariñas en augas de ICCAT

ICCAT insta ás CPC (países membro de ICCAT) a que as súas frotas liberen vivas as tartarugas mariñas capturadas accidentalmente, e así se recolle na última Recomendación de 2022 sobre tartarugas mariñas capturadas de forma fortuita en asociación coas pesqueiras de ICCAT. Entre outras medidas, establece que se debe levar a bordo o equipamento acaído e aplicar boas prácticas de manipulación e liberación segura, seguindo as directrices da FAO.

ICCAT insta ás CPC a avanzar na investigación sobre a ecoloxía e comportamento das tartarugas mariñas así como o desenvolvemento de medidas técnicas para reducir as capturas accidentais.

En 2021 **ICCAT e CIT** acordan cooperar no desenvolvemento de medidas para minimizar a captura fortuita e mellorar a conservación das tartarugas mariñas presentes na área de ICCAT. Entre outras medidas, acordan:

Harmonizar sistemas de recompilación e análise de datos.
Desenvolver enfoques de ordenación-conservación das tartarugas mariñas.
Impulsar a formación, información e concienciación sobre prácticas de mitigación da captura fortuita.

Cada CPC ten a obriga de recompilar anualmente a información sobre as interaccións da súa frota con tartarugas mariñas e comunicarollo a ICCAT.

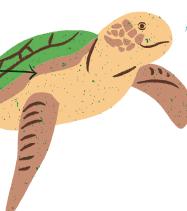
Por tanto, os buques de palangre de superficie deben ter a bordo o material necesario para desenredar, manipular e liberar de forma segura as tartarugas mariñas, de forma que se maximicen as probabilidade de supervivencia (desanzolador, corta-liñas, salabardo ou trueiro, pétiga, etc).

En consonancia co mandato de ICCAT e o Regulamento (CE) No 520/2007 a Orde AAA/658/2014 do MAPA para a pesca con palangre de superficie incorpora esas medidas, as cales deben ser indicadas no **Permiso temporal de Pesca** concedido a cada buque anualmente.

Boas prácticas operativas

Por iso, amigo mariñeiro,
axúdame aplicando sempre
as Boas Prácticas!!!

→ Calar o palangre ello entre o anoitecer e o mencer; non acender outras luces exteriores más que as estreitamente necesarias para a seguridade da navegación e as operacións de pesca.

→ Usar peixe como isco, non lura.

→ Reducir o tempo de calado e virar a arte durante o día.

→ Se durante as operacións de calado ou virado do palangre resultara inevitable o verquido ao mar de restos de peixe, facelo no costado oposto ao que estea calada a arte.

→ Evitar zonas onde se constate que hai concentración de tartarugas.

→ Calar o aparello a profundidades maiores de 60 m

Boas prácticas de manipulación e liberación

→ Dispôr a bordo do equipamento necesario para proceder ao manexo e liberación.

→ Tomar as medidas oportunas para procurar liberar os exemplares con vida, seguindo o Protocolo FIP Blues, que se expón a continuación

Lembra!!!

Libera Anota

Libera as tartarugas o antes posible e ilesas -na medida do posible- cando sexan levadas ao costado do buque, sempre en condicións de seguridade e boa manipulación do animal.

Rexistra os datos básicos de cada tartaruga interaccionante: Especie; Data; Ubicación; Estado: Viva/Morta; Talla (cm). Canto máis e mellores datos se proporcionen, mellor se coñecerá a interacción coa pesqueira e que medidas aplicar.

Tartarugas mariñas presentes no Océano Atlántico

(Nome popular-Nome científico-Código FAO)

No Atlántico encóntranse seis das sete especies de tartarugas mariña existentes. Cinco son as especies que poden interactuar co palangre de superficie: a mariña común, a de coiro, a verde, a carei e a olivácea. Destas cinco, a mariña común e a de coiro son as más frecuentes en interaccionar co palangre. Por suposto, todas son de obrigada liberación.

Ilustración 3 Tartaruga mariña común (*Caretta caretta*) TTL

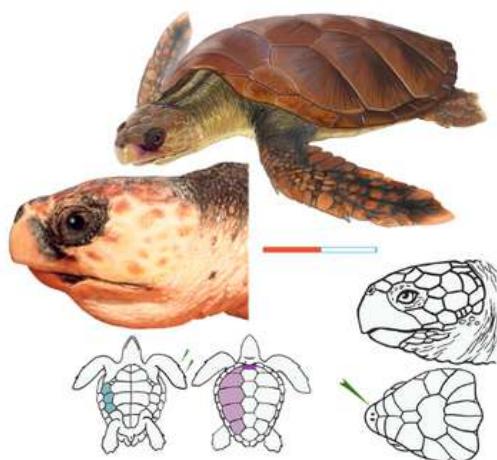

Ilustración 4 Tartaruga de coiro (*Dermochelys coriacea*) DKK

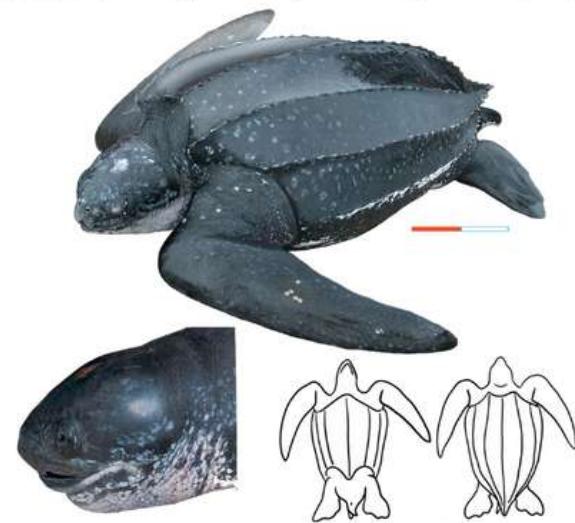

Ilustración 5 Tartaruga verde (*Chelonia mydas*) TUG

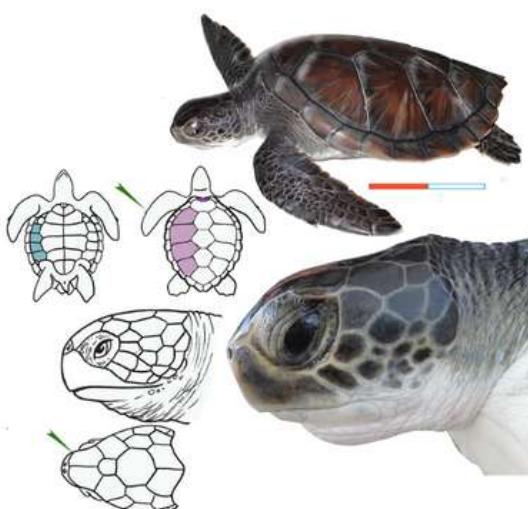

Ilustración 6 Tartaruga carei (*Eretmochelys imbricata*) TTH
(É a especie más ameaçada)

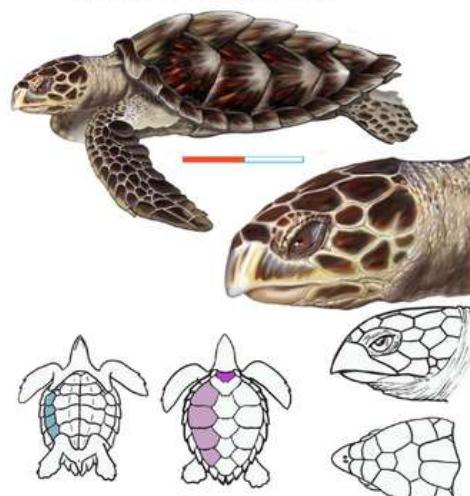

Ilustración 7 Tartaruga olivácea (*Lepidochelys olivacea*) LKV

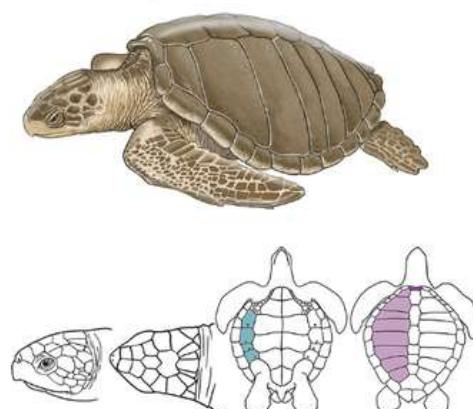
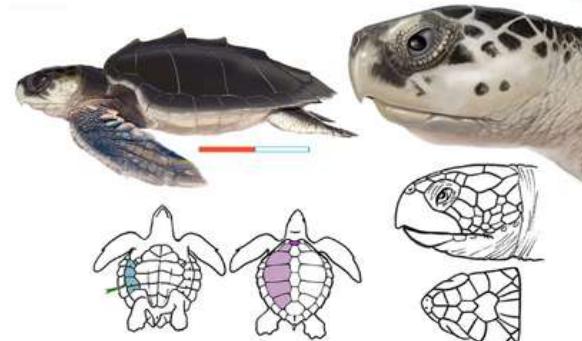
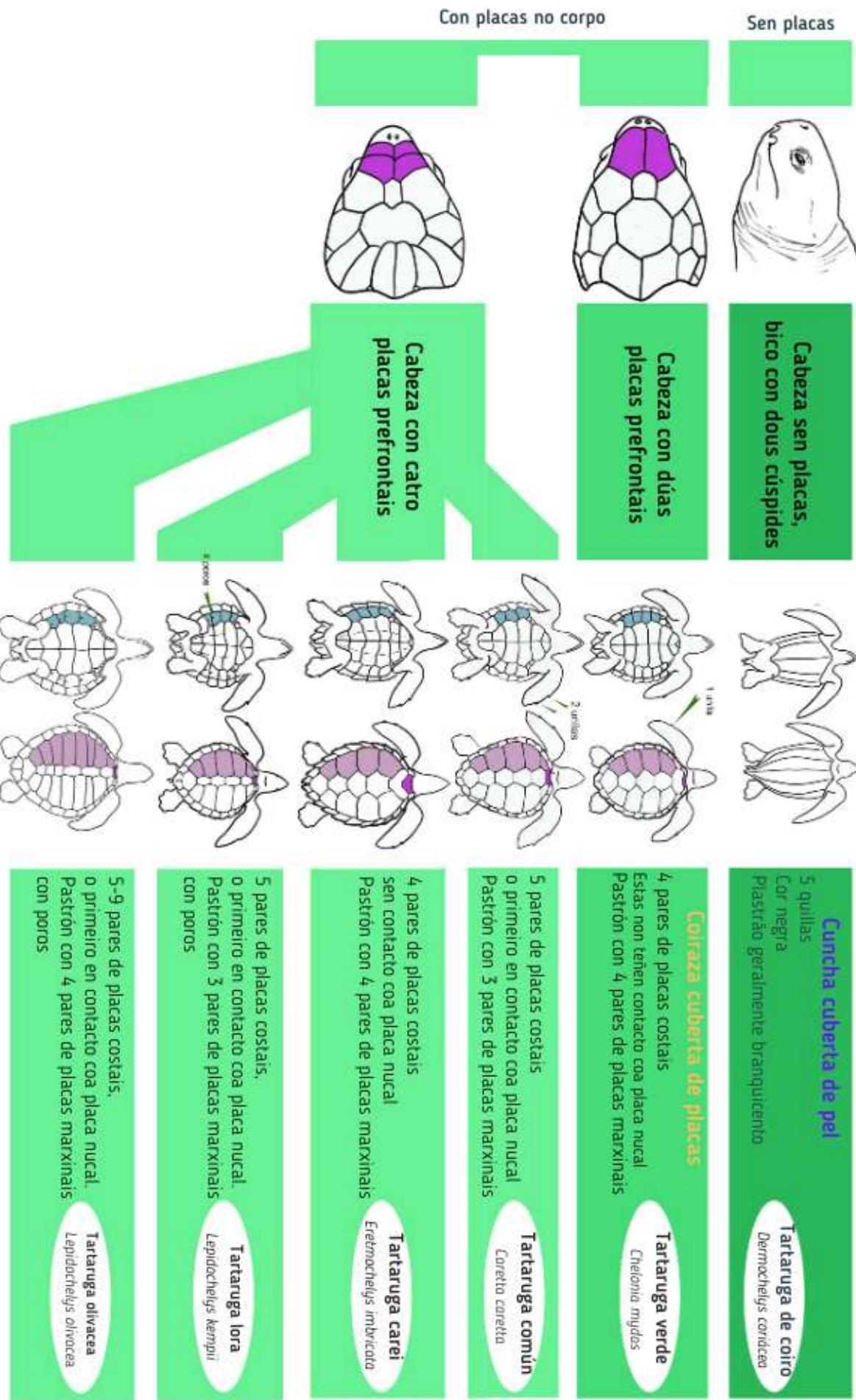

Ilustración 8 Tartaruga pequena ou lora (*Lepidochelys kempii*) LKY

Clave taxonómica

SE UNHA TARTARUGA VÉN NA LIÑA

1º

Virada

Deter o buque

(ou reducir a velocidad ao máximo) se é seguro operativamente)

Cesar inmediatamente a operación de virada

Coa tartaruga na auga: determinar se é necesario izala a cuberta

2º

PÓDESE IZAR A TARTARUGA A BORDO?

NON

Inmovilizar a tartaruga
Cortar a liña o máis próximo á boca

SI

IZALA coidadosamente cun salabardo, etc

-Non usar o gancho

-Non tirar do anzol para arrimar e/ou izala a bordo

3º

VALORAR O ESTADO DA TARTARUGA ANTES DE LIBERALA

VALORACIÓN

Activa

Inactiva

REANIMACIÓN

Mantela a bordo 4-24 horas
Na sombra e con humidade
Temperatura 15-30°C

Colocar sobre plano inclinado

Realizar reanimación
mediante movementos
das aletas anteriores

30°
15°

Comprobar
reacción da
párpadea

Se está
inactiva/comatoso
(en mal estado)

4º

MANIPULACIÓN

Valéndose do desanzolador, xirar o anzol
poco a pouco para ir quitándoo.

Se está viva e con vigor suficiente,
proceder á manipulación e posterior
devolución ao mar

Se o animal está enredado, cortar
coidadosamente a liña para liberar o corpo

Unha liña enredada pode causar
feridas provocando gangrena e/ou
amputación; ou pode ser tragada
causando danos en aparato
dixestivo e morte segura

5º

REINTRODUCCIÓN

O capitán de pesca anota no DEA
todas as interaccións

Especie

Talla

Estado: Viva ou Morta

Liberada: Viva ou Morta

Data

Coord. xeográficas

Manipulación e liberación segura de tartarugas mariñas

Manual de Boas Prácticas

Manual encadrado na acción 4 "Desenvolvemento de medidas de mitigación e boas prácticas a bordo" do FIP BLUES (<https://fipblues.com/>) cuxo obxectivo é favorecer a conservación de "especies en perigo, ameazadas e protexidas" (especies "ETP", das súas siglas en inglés) promovendo e mellorando as prácticas de pesca responsable que xa vén realizando esta frota.

A información proporcionada neste manual poderá mudar desde que foi redactada, polo que será actualizada periodicamente en función de cambios normativos, novas investigacións, avances técnicos e/ou de propostas do sector e outros axentes de interese.

Diseño e redacción de contidos:

Xoán Lueiro - Consultor Técnico FIP Blues

Ilustracións:

Ilustracións 1 e 2: Gonzalo Mucientes.

Ilustracións 3-9 e Figuras do protocolo: Tokio Ilustración©2022

Agradecementos pola revisión do manual:

Gonzalo Mucientes. Instituto de Investigacións Mariñas-Consello Superior de Investigacións Científicas.

Alfredo López. Coordinadora para o Estudo dos Mamíferos Mariños (CEMMA).

José C. Báez. Instituto Español de Oceanografía-Consello Superior de Investigacións Científicas.

Aos patróns de pesca, porque sempre aportan un coñecemento chave para comprender mellor as interaccións que se dan na pesqueira.

Principais referencias bibliográficas

- Regulamento (CE) No 520/2007 do Consello, de 7 de maio de 2007 polo que se establecen medidas técnicas de conservación de determinadas poboacións de peixes de especies altamente migratorias.
- Acuerdo ICCAT y CIT (Convención Interamericana para la Protección y Conservación de las Tortugas Marinas) de 2021.
- Directrices para reducir la mortalidad de las tortugas marinas en las operaciones de pesca de la FAO (2010)
- Resolución de ICCAT sobre anzuelos circulares. Rec. 05-08 GEN.
- Recomendación de ICCAT sobre captura fortuita de tortugas marinas en las pesquerías de ICCAT. Rec. 10-09 BYC.
- Recomendación de ICCAT que enmienda la recomendación 10-09 sobre captura fortuita de tortugas marinas en las pesquerías de ICCAT. Rec. 13-11 BYC.
- Proyecto de memorando de entendimiento entre la Comisión Internacional para la Conservación del Atún Atlántico y la Convención Interamericana para la Protección y Conservación de las Tortugas Marinas (CIT). ICCAT. Doc. No. PLE_109_APP_1B/ 2021.
- Proyecto de Recomendación de ICCAT sobre tortugas marinas capturadas de forma fortuita en asociación con las pesquerías de ICCAT 2022.
- Plan Nacional para la Reducción de las Capturas Accidentales en la Actividad Pesquera. Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico y Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación (Gobierno de España). 2022.
- Preliminary estimates of the number of sea turtle interactions with pelagic longline gear in the ICCAT convention area. C. McKee Gray, Guillermo A. Diaz. SCRS/2016/125 Collect. Vol. Sci. Pap. ICCAT, 73(9): 3128-3151 (2017).
- Orde AAA/658/2014, de 22 de abril, pola que se regula a pesca coa arte de palangre de superficie para a captura de especies altamente migratorias. BOE-A-2014-4514. Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación.
- Manipulación de llas tortugas marinas y la extracción de anzuelos. International Seafood Sustainability Foundation. Vídeo. <https://www.youtube.com/watch?v=M1qDplpRZMc&t=71s>
- Saving Sea Turtles Infographic. International Seafood Sustainability Foundation. 2016.
- Training of Costa Rican Longline Fishermen, Observers and Government Agencies on SeaTurtles Survival. ISSF 2016-09.
- Inter-American Tropical Tuna Commission IATTC-CIATOCF Release Sea turtle.
- Comisión Interamericana del Atún Tropical y Fundación de Overseas Fishery de Japón. Aprender a liberar tortugas marinas. Instrucciones para los pescadores responsables. 2022. Vídeo. <https://www.youtube.com/watch?v=agCzCnVjHqc&t=5s>
- Guía ECOPALANGRE. Guía de buenas prácticas ambientales en la pesca de palangre. ORPAGU-CETMAR.
- Guidelines to reduce sea turtle mortality in fishing operations. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Rome, 2009
- Guía de buenas prácticas para la manipulación de tortugas marinas capturadas incidentalmente en el curso de actividades pesqueras en el Mediterráneo. Conservación de los Cetáceos del Mar Negro, el Mar Mediterráneo y la Zona Atlántica Contigua (ACCOBAMS), Comisión General de Pesca del Mediterráneo (CGPM), Centro de Actividades Regionales para las Áreas Especialmente Protegidas (CAR/ASP). 2020.
- Guía para Pescadores sobre el Manejo de las Tortugas Marinas. Manual del Profesor. Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente. Plan de Acción del Mediterráneo- PNUMA. Centro de Actividad Regional para Zonas Especialmente Protegidas PNUMA-PAM CAR/ZEP. 2005.
- Eckert, K. L., K. A. Bjorndal, F. A. Abreu-Grobois y M. Donnelly (Editores). 2000 (Traducción al español). Técnicas de Investigación y Manejo para la Conservación de las Tortugas Marinas. Grupo Especialista en Tortugas Marinas. UICN/CSE Publicación No. 4.
- ISSF (International Seafood Sustainability Foundation). Guía para patrones sobre prácticas de pesca sostenible con buques palangreros. Segunda edición. 2016.
- Workshops FIPBLUES'OPPs. Training sessions: mitigation of interaction with marine birds, turtles and marine mammals. 2020.
- Tortugas marinas en la pesquería de palangre de superficie. Acción piloto en el buque Hermanos Labaen. ORPAGU. 2017
- Guía de Buenas Prácticas. Hacia una pesca sostenible y responsable. OPP7 Luugo. 2017.